

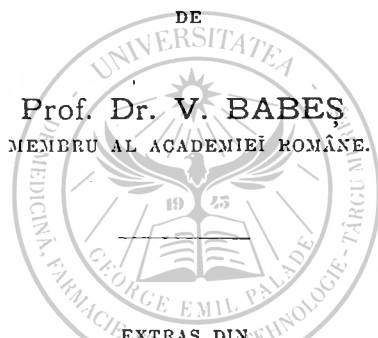
5615

ACADEMIA ROMÂNĂ

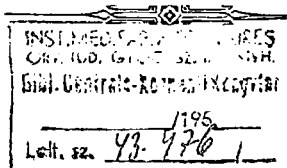
DESPRE LUCRĂRILE ȘTIINȚIFICE

ALE PROFESORULUI Dr. NICOLAE KALINDERU

MEMBRU CORESPONDENT AL ACADEMIEI ROMÂNE

EXTRAS DIN
ANALELE ACADEMIEI ROMÂNE
Seria II.—Tom. XXV.
MEMORIILE SECȚIUNII ȘTIINȚIFICE.

BUCURESCI

INST. DE ARTE GRAFICE „CAROL GÖBL“ S-sor I. ST. RASIDESCU

16, STRADA DÔMNEI, 16.

1903.

7913

Prețul 20 bani.

Tom. I—XI.—Sesiunile anilor 1867—1878: ședințe, memorii și notițe.

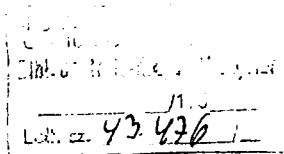
Analele Academiei Române. — Seria II:

Tom. I. — Sesiunea extraordinară din anul 1879.	3,50
» II. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1879—80.	5.—
» II. Sect. II.—Discursuri, memorii și notițe (Sfârșit.)	
» III. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1880—81.	5.—
» III. Sect. II.—Memorii și notițe (Sfârșit.)	
» IV. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1881—82.	3.—
» IV. Sect. II.—Memorii și notițe (Sfârșit.)	
» V. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1882—83.	3.—
» V. Sect. II.—Memorii și notițe (Sfârșit.)	
» VI. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1883—84.	2.—
» VI. Sect. II.—Memorii și notițe (Sfârșit.)	
» VII. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1884—85.	3.—
» VII. Sect. II.—Memorii și notițe (Sfârșit.)	
» VIII. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1885—86.	3.—
» VIII. Sect. II.—Memorii și notițe (Sfârșit.)	
» IX.—Desbaterile Academiei în 1886—87.	5.—
» IX.—Memoriile Secțiunii Științifice (Sfârșit.)	
» X.—Desbaterile Academiei în 1887—88.	4.—
Indice alfabetic al volumelor XI din Seria I și I—X din Seria II din <i>Analele</i> <i>Academiei Române</i> pentru 1878—1888.	2.—
Tom. XI.—Desbaterile Academiei în 1888—89.	3.—
» XI.—Memoriile Secțiunii Științifice	5.—
» XII.—Desbaterile Academiei în 1889—90.	3.—
» XII.—Memoriile Secțiunii Științifice.	—,40
» XIII.—Desbaterile Academiei în 1890—91.	4.—
» XIV.—Desbaterile Academiei în 1891—92.	2,50
» XIV.—Memoriile Secțiunii Științifice.	3,50
» XV.—Desbaterile Academiei în 1892—93.	4,50
» XVI.—Desbaterile Academiei în 1893—94.	4,50
» XVI.—Memoriile Secțiunii Științifice	1.—
Materiale pentru climatologia României. I. Clima Sulinei, de Șt. C. Hepites.	—,30
— II. Gerul Bobotezei, de Șt. C. Hepites	—,10
Studii asupra mineralelor de manganese de la Brosceni, de E. Benquet	—,20
Rumanita sau Succinul din România, de Dr. C. Istrati	—,25
» XVII.—Desbaterile Academiei în 1894—95.	7.—
» XVIII.—Desbaterile Academiei în 1895—96.	5.—
Asupra botriocefalului și anemiei botriocefalice în România, de Dr. V. Babeș.	
Despre bôlele de ficat în România, despre nomă, despre tetanos, despre structura microbilor, despre jigodie și despre epizootia porcilor din România, de Dr. V. Babeș.	
Notă asupra seroterapiei tuberculoasei, de Dr. V. Babeș și G. Proca. Explicațiuni asupra cuprinsului tomului X din <i>Analele Institutului Meteorologic</i> , de Șt. C. Hepites.	
Cutremurele de pământ din România în anii 1894 și 1895 st. n., de Șt. C. Hepites.	
Câte-vă observațiuni asupra mașinei electrostatice a lui Wimschurst, de D. Negreanu.	
» XVIII.—Memoriile Secțiunii Științifice	1,60
Materiale pentru climatologia României. III. Durata de strălucire a soarelui la București. IV. Clima Sinaiei. V. Plôia în România. De Șt. C. Hepites	—,30
— VI. Clima la Pâncesco-Dragomiresco (Roman). VII. Mersul diurn al elementelor climatologice la București. De Șt. C. Hepites	—,20
— VIII. Seceta din Dobrogea în 1896 st. n., de Șt. C. Hepites	—,10
Rafinarea petrolului crud și manufactura diferitelor produse comerciale din petrolul crud în Statele-Unite ale Americii. I. Rafinaria de petrol crud din Whiting, Indiana. II. Rafinaria Tide Water Oil Co din Bayonne, New-Jersey. De Victor S. Gutzu	1.—

* 4 4 0 0 0 3 8 4 3 *

Biblioteca UMFST

DESPRE LUCRĂRILE SCIINȚIFICE
ALE PROFESORULUI Dr. NICOLAE KALINDERU,
MEMBRU CORRESPONDENT AL ACADEMIEI ROMÂNE,

DE

Prof. Dr. V. BABEȘ,
Membru al Academiei Române.

Ședința de la 6 Decembrie 1902.

Colegul nostru d-l Prof. Dr. I. Felix, îndată după încetarea din viață a mult regretatului Dr. Kalinderu, a pronunțat în acest loc câte-vă cuvinte bine simțite, prin care a arătat că acela care s'a dus dintre noi pentru tot-deauna era înzestrat cu calități înalte, că era om superior și amic excelent.

Nu se putea însă să nu se aducă înaintea acestui înalt corp dovețile muncii sale științifice, care vor trebui depuse ca documente prețioase pentru istoricul dezvoltării științei medicale române.

Nu putem să rămânem în această privință mai pre jos decât Academia de Medicină din Paris, care a consacrat o parte a ședinței sale de la 27 Mai 1902 amintirii membrului ei corespondent Dr. Kalinderu. Într-o cuvîntare foarte documentată, pe care o resumăm mai la vale, președintele Academiei de Medicină onorează amintirea defunctului membru corespondent, aducînd în același timp omagiile sale științei medicale române.

Președintele Academiei, d-l Riche, dice între altele:

«Academia de Medicină din Paris a suferit o nouă pierdere în prima divisiune a corespondenților săi, aceea a D-rului Kalinderu, profesor de clinica medicală la Facultatea de Medicină din București, membru al multor societăți savante din diferite țări, corespondent al Academiei, de la 1890. El a murit la 29 Aprilie.

«Născut la București în anul 1835, el a venit în Franța, ca mulți dintre compatrioții săi, cu scopul de a-și dobîndi aicia studiile clasice

01 JUN 2004

și medicale. El a fost primit bacalaureat în 1857 și intern al spitalelor din Paris în anul 1863. Prima sa lucrare, care fu tesa inaugurală de doctorat, este un memoriu asupra «cefalotripsiei intra-craniene» după metoda lui *Guyon*, publicată în 1870.

«Întors în România, el a dobândit repede unul din primele locuri în ierarhia medicală și n'a încetat de a trata, în note interesante, subiectele cele mai variate de clinică, alese mai cu sémă printre cestiunile puse la ordinea zilei în cele mai recente lucrări franceze. Cele mai principale sunt: asupra «tumorilor ventriculului al patrulea în raport cu diabetul»; asupra «empiemului»; asupra «intoxicațiunii cu acid sulfuric»; asupra «endocarditelor ulcerose», în urma publicațiunilor făcute de d-nii *Brouardel*, *Damaschino*, *Lancereaux* și *Constantin Paul*.

«La 1887 a comunicat la Academia de Medicină un memoriu asupra maladiei lui Addison»; la 1888, la Congresul pentru studiul tuberculozei, la Paris, un memoriu asupra «meningitei tuberculoze la adulți»; iar la 1889 a publicat, în «*Annales de Thérapeutique médico-chirurgicale*», o lucrare asupra «variațiunilor numărului globulelor sângelui în paludism».

«Ca să-și sprijinească candidatura la Academia de Medicină, *D-rul Kalinderu* a presintat două memorii importante, lucrate împreună cu d-l *Babeș*, a cărui competență este recunoscută de totă lumea. Primul memoriu este o expunere a «lesiunilor leprei din punctul de vedere istologic și microbiologic»; textul acestei lucrări este însoțit de un atlas de 32 planșe in-folio, reproducând, în desemn și în aquarelă, formele și tipurile cele mai caracteristice ale acestei bôle. Al doilea memoriu este o observațiune amănunțită a «sarcomului cutanat pigmentar», unde istologia tumorilor a condus pe autori a recunoște originea vasculară a sarcómelor.

«Crearea asilului de leproși de la Blăchitosa se datoresce în mare parte inițiativei lui *Kalinderu*.

«De la alegerea sa în Academie și până în timpurile cele din urmă, el a continuat să lucreze cu d-l *Babeș*. Amintesc lucrările d-lor: «Lesiunile tuberculoze ca pörtă de intrare pentru diferite bôle» (1898); asupra «anevrismului sifilitic al aortei» (1898); asupra «distribuțiunii bacilului leprei în organism». Cele mai multe lucrări ale sale au fost publicate în Franța; în parte ele sunt reunite în «*Analele Institutului de Patologie și de Bacteriologie din București*».

«În calitatea sa de profesor de clinică la Facultatea de Medicină din

București, el a contribuit mult la răspândirea doctrinelor lui Pasteur în această școală tânără.

«Aceia dintre noi cari au vizitat București, după o trecere așa de lungă prin Germania, ajungând în acest oraș în care te simți fericit de a auți cum se vorbește în mod curent limba franceză, și unde Franța este iubită, au fost surprinși, cum am fost și eu, de organizațiunea rațională a laboratoarelor sale și de instalațiunea ireproșabilă a antisepsiei în frumosul spital Brâncovenesc. E drept de a adăuga că din partea sa Franța n'a uitat tînăra Facultate Bucurescă: D-l *Kalinderu* a fost dejă de mai mult timp ofițer al Legiunii de Onoare.

«De curând colegii sîi de la Universitate îi încredințaseră mandatul de a-i represinta în Senatul Român.

«Casa lui *Kalinderu* a fost tot-deauna deschisă compatrioților sîi și savanților străini, mulți dintre noi am avut plăcuta ocaziune să ne convingem despre acesta.

«Academia de Medicină adresează atât văduvei distinsului nostru corespondent cât și corpului medical Român expresiunea celei mai simpatice condoleanțe, cu ocaziunea marelui perderi pe care au suferit-o.»

Academia Română nu pôte decât să înregistreze cu profundă recunoștință aprecierea elogiósă a unui savant român de către cea mai înaltă instituțiune medicală din străinătate.

Nouă însă ne incumbă datoria de a aduna publicațiunile *D-rului Kalinderu*, să apreciam valórea lor, să răspândim acele ce nu sunt destul de cunoscute și să căutăm a ușura priceperea și utilizarea lor.

N'avem să nepreo cupăm de răspândirea lucrărilor *D-rului Kalinderu* în stăinătate, căci acolo dînsul e mai bine cunoscut și mai bine apreciat ca autor și ca om de știință conșcincios decât la noi în țeră. Studiile sale asupra leprei ocupă un loc de onóre printre lucrările fundamentale asupra acestei bóle și vom reveni asupra meritelor sale, în ce privesce descoperirea focarelor de lepră, crearea asilului de leproși, descoperirea metodelor și simptomelor importante cari astădî sunt recunoscute de lumea științifică. Lucrarea noastră comună asupra leziunilor sifilitice ale aortei este citată pe larg și constituie un capitol a parte în patologia sifilisului vaselor. Lucrarea făcută de *D-rul Kalinderu*, împreună cu mine, asupra bólei lui *Addison* constituie de asemenea o descoperire importantă asupra leziunilor găsite în măduvă în această misterióasă bólă. Mai cu sémă însă studiile sale clinice asupra bólelor grave ale mușchilor, completate cu examenele anatomice și istologice făcute de mine, de *Marinescu* și de d-na *Săcară-Turbure*, au creat un tip nou

al miopatiilor, desemnate astăzi în literatura străină cu numele regretatului nostru clinician.

D-rul Kalinderu s'a manifestat în străinătate și pe terenul bacteriologiei clinice, publicând studii importante mai cu seamă asupra asociațiilor bacteriene, a căror importanță generală a fost pusă în evidență de școala bacteriologică română.

Este destul de caracteristic că un român atât de cunoscut în străinătate să fi fost așa de puțin cunoscut la noi în țară ca om de știință, mult mai puțin decât spre exemplu meritosul Dr. Davila, organizatorul facultății noastre de medicină, sau distinsul practician Dr. Marcovici, al căror nume, ca savanți, n'a trecut peste hotarele țării.

Departate de mine intențiunea de a micșora prin această memoria acestor remarcabili organizatori și practicieni, țin însă să stabilesc superioritatea omului de știință asupra practicianului și a bunului organizator.

Putem afirma că *D-rul Kalinderu* a fost primul scriitor medical român care, prin publicațiunile sale medicale, a intrat în concertul scriitorilor medicali internaționali. Dînsul a publicat peste 50 de lucrări originale, din care 27 în limba franceză și germană în academii, societăți, congrese și reviste străine, contribuind astfel în mod serios la progresul științelor medicale.

D-rul Kalinderu a fost un spirit enciclopedic care nu se mulțumise cu cultivarea unei mici specialități, ci îmbrățișase cu o vedere largă toate cestiunile mari ale medicinei. Problemele cele mai grele, boalele cele mai obscure ocupă cu preferință acest spirit pătrunzător și critic. Ca artist realist caută să studieze manifestările morbide din punctul de vedere artistic și găsisse în multe bóle, în multe leziuni, aceea ce le dă caracterul lor particular și specific, întocmai precum un mare pictor găsește în fie-care figură, în fie-care aparițiune a naturii, aceea ce o caracterizează și o distinge de orî-ce altă figură, de orî-ce alt obiect.

D-rul Kalinderu avea focul sacru al savantului. Orî-unde se găsea, în orî-ce împrejurare, unica sa preocupățiune serioasă eră știința. Totdeauna stimulă pe tinerii medici și pe elevii săi, inspirându-i și dându-le idei și direcțiuni nouă de cercetări. Se interesă de toate științele naturale spre a se folosi de ele, pentru progresul medicinei. El trăia după proverbul pe care-l cită adesea: *qui pense cherche, qui cherche trouve*. Dar îi lipsia mediul științific. La venirea sa în țară științele naturale, precum și cele medicale, aū fost privite mai mult din punctul de vedere doctrinar și didactic decât ca științe pure și universale și cu toate legăturile lor naturale, elevii și medicii tineri erau foarte pu-

țin pătrunși de acele aspirațiuni spre știință înaltă. Mai cu seamă metodele de investigațiune erau încă destul de primitive.

D-rului Kalinderu îi revine meritul de a fi insistat mai mult decât orîcine pentru ca lucrurile să se schimbe, mai cu seamă în medicină, ast-fel în cât starea glorioasă de astăzi saū mai bine ȓis de erî a medicinei române este în mare parte opera sa. Am ȓis de ieri, căci deȓ astăzi se resimte lipsa acestui mare protector și apărător al instituțiunilor noastre medicale și al reprezentanților acestor științe. De asemenea nu eră om care să distrugă, într'un mod atăt de categoric, legendele perfide cari se răspândesc din partea dușmanilor științei adevărate și a invidioșilor spre a submină autoritatea ómenilor de știință cari, fiind prea ocupați, nu se pot apără în destul, precum nimeni nu eră în stare a recunósce și a răspândi meritele acestor din urmă, așă precum a făcut-o tot-deauna mult regretatul *D-r Kalinderu*.

Dar să revenim la scopul nostru principal, acela de a expune lucrările *D-rului Kalinderu*.

Tînărul intern al spitalelor din Paris s'a încercat în diferite direcțiuni, publicând observațiunile sale la «Societatea Anatomică» și în alte societăți savante, arătând mai cu seamă un deosebit talent pentru anatomia și istologia patologică. Ast-fel descripțiunile sale ale epiteliomelor și ale altor tumorî, precum și studiile asupra endocarditelor, au documentat o abilitate extraordinară în istologia patologică, doctrină cu totul nouă pe acele vremuri.

Ne vom limită a expune o parte a lucrărilor lui *Kalinderu* din cele 27 lucrări originale, cari au fost publicate în limba francesă și germană și apreciate în străinătate.

Prima sa lucrare mai mare este un memoriu asupra «cefalotripsiei intra-craniene,» adevă desre o metodă nouă, creată de *Guyon*, pentru a ușurā facerile grele. Acest memoriu, care este tot odată tesa sa inaugurală, este dedicat amicilor săi *Dr. Siredey*, *Léon Gambetta* și *Dr. Fieuzal*, precum și maestrilor săi *Velpau*, *Bouley*, *Vacherot*, *Broca*, *Hardy*, *Vernois*, *Briquet*, *Roger*, *Richet*, etc. Cu toți acești savanți a stat în legături intime și a servit ca extern și intern în serviciile lor. Partea originală a *D-rului Kalinderu* în această lucrare este de a fi întrebuițat metoda acesta excelentă, nu numai în prezentarea capului fetal, ci și în diferite alte împrejurări, până atunci necunoscute.

Trecem peste o serie de lucrări de interes special și ajungem la studiul său asupra «*meningitei tuberculóse la adulți*», presintată, în 1888, primului Congres pentru studiul tuberculosei, la Paris. Până la această lucrare se credea că meningita tuberculósă este tot-deauna o

bólă scurtă și mortală, pe când *D-rul Kalinderu* a arătat, că această bólă se pôte presintă ca o localisațiune specială, producând o bólă cronică cu fenomene cu totul deosebite, de afasie, delir cronic, cari forme numai printr'o observațiune amănunțită pot fi recunoscute ca tuberculóse.

În 1889 a. presintat la Academia de Medicină și la Societatea de Dermatologie din Paris, în colaborare cu mine, un memoriu asupra «*leprei în România*». Acéstă lucrare a fost o adevărată revelațiune pentru tótă lumea, care abia sciă despre existența leprei în România, pe când *D-rul Kalinderu* venia cu observațiuni admirabil luate, cu o serie de constatări nouă, cu un atlas admirabil în care erau represintați peste 50 de leproși cu tóte formele caracteristice ale bólei și din cari nici unul n'a fost contestat, cu tóte că se găsiu printre aceste reproduceri multe casuri cari numai grație mijlócelor celor mai fine de diagnostic au putut fi constatate ca lepră. În acest memoriu au mai fost expuse cercetări originale anatomo-patologice și bacteriologice cari, fiind adoptate de lumea științifică, au asigurat țerii nóstre un loc de onóre în patologia leprei. În memoriul acesta *D-rul Kalinderu* a cerut în mod categoric supravegherea și izolarea leproșilor, iar în raportul său către d-l Ministru, *D-rul Kalinderu* spune: «Cred că această lucrare va servi cu onóre pentru a ne păstră în contra unui rău care se pôte întinde, cu atât mai mult cu cât pe tărîmul științific am avut fericirea, d-l Prof. Babeș și eu, de a preface în acest congres chiar credințele maestrilor nóstri, în ceea ce privesce contagiunea leprei.»

S'a constatat de mult analogia care există între tuberculoasă și lepră, ambii bacili fiind compuși din substanțe aprópe egale, ast-fel în cât imediat după ce *Koch* a extras din bacili tuberculosei o substanță activă, cunoscută astăzi sub numele de «tuberculină», ne-am gândit, *D-rul Kalinderu* și eu, de a o întrebuința în contra leprei. Remediul acesta a fost întrebuințat în același timp și de alți autori, însă fără nici un rezultat, pe când noi am reușit a găsi modul prin care am putut obține nu numai reacțiuni caracteristice, ci și ameliorări însemnate. Prin această metodă am ajuns să găsim un mijloc excelent pentru diagnosticul unor casuri dubióse de lepră.

Dejà la Congresul de Dermatologie de la Paris din anul 1889, *D-rul Kalinderu* publică o descoperire interesantă prin care a reușit să facă diagnosticul leprei în casurile dubióse de lepră nervósă, în cari până atunci bacili leprei n'au putut fi puși în evidență. La acești bolnavi, la cari tegumentele sunt normale în aparență, neobservându-se nici cea

mai mică alterațiune, *D-rul Kalinderu* aplică o *vesicătore*; vesicătorea acésta provócă o transudațiune care mai târziu devine supurată și în puroi se póte găsi cu ușurință bacilul leprei. Procedeu acesta este cu mult superior procedeului dis de «biopsie» — adecă tăierea unei bucăți profunde de piele și de carne, căutându-se bacilii în secțiunile microscopice—și pe care procedeu *D-rul Kalinderu* l-a tratat tot-deauna drept barbar.

Anul 1897 aduce cu sine un adevărat triumf al științei române, prin reprezentarea demnă a țării la conferința internațională pentru studiul leprei, care a avut loc la Berlin și la care *D-rul Kalinderu* a ocupat un loc de onóre. Înainte de toate, dînsul și d-l *Prof. Dr. Petrini-Paul* au stabilit topografia și statistica leprei în România, pre-sintînd o listă nominală de aprópe 200 de leproși, arătînd diferitele focare de lepră din Dobrogea, de-alungul Dunărei și la munte, constatănd caracterul familiar al bólei, precum și filiera contagiunii leprose. Póte și mai remarcabilă a fost comunicarea *D-rului Kalinderu* la acéastă conferință asupra formelor nervóse ale leprei, greu de diagnosticat, și pe cari le a studiat prin metodele noué de investigațiune, prin rađele lui Roentgen, etc. Ast-fel nu prin ascunderea leprei, ci din contră din cauza arătării pe față a situațiunii noastre reale față cu lepra, prin documentarea zelului și talentului cu care s'a studiat și s'a combătut la noi acéastă bólă, *D-rul Kalinderu* și cei-lalți români, cari l-au însoțit la conferința pentru studiul leprei, au fost obiectul unor adevărate ovațiuni cari se resfrîngeau asupra țării întregi.

Amintesc aci încă două lucrări admirabile ca spirit de observațiune și ca metodă de investigațiune, și anume acele publicate de *D-rul Kalinderu* împreună cu d-l *Prof. D-r G. Marinescu*, la Societatea Spitalelor din Paris, asupra deosebirilor fine cari există în deformarea mânilor în lepră de o parte și în alte bóle nervóse pe de altă parte. *D-rul Kalinderu* a creat ast-fel tipul «mănei de urs» în lepră, studiind caracterele ei distinctive cu ajutorul radiografiei.

Întocmai precum lepra nervósă este de multe ori greu de diagnosticat și se póte diagnostică astăzi mai bine grație descoperirilor *D-rului Kalinderu*, tot așa dînsul a căutat să elucideze și alte bóle obscure, cum sunt miopatiile, adecă atrofiile, degenerările și ipertrofiile musculare. Dacă *D-rul Kalinderu* n'ar fi publicat alt ce-vă decăt acéastă lucrare, ea ar fi de ajuns spre a-i asigura un nume neșters în medicină. Casul acesta forméază un tip nou de bólă, legat de numele lui *Kalinderu*, în care alterațiunile sunt în legătură cu leziunile grave ale vaselor, iar acestea din urmă depind de o bólă primitivă a ner-

vului simpatice. Toți savanții și specialiștii sunt unanimi în a recunoaște și admira investigațiunea ingenioasă și completă a acestei forme de boală, în care *D-rul Kalinderu* a fost ajutat de noi, precum și de D-na *Dr. Săcară-Turbure*.

Una din boalele cele mai misterioase este așa numita «maladie a lui Addison» sau «*bóla bronzată*». Într'un caz remarcabil, *D-rul Kalinderu*, împreună cu mine, a descoperit un element încă necunoscut și de cea mai mare importanță pentru explicarea fenomenelor particulare ale acestei boale, anume leziuni grave, dar greu de constatat, în măduva spinării și în rădăcinile sale, ast-fel în cât după această constatare se explică o bună parte din simptomele boalei.

O cestiune puțin elucidată este originea *sarcomului pigmentat*, a acelor tumori teribile, negre, care se produc în cantități mari asupra pielii și care încetul cu încetul distrug organismul. Un ast-fel de caz a fost studiat de *D-rul Kalinderu*, împreună cu mine, și s'a putut constata că această tumoră pornesc dintr'o dezvoltare vicioasă a vaselor sanguine; cu modul acesta s'a găsit cel puțin punctul de plecare al boalei, ceea ce ne lasă să sperăm că, pornind de aici, vom găsi cauza și remediul acestei afecțiuni.

D-rul Kalinderu, fiind un spirit eminent critic, a căutat în totdeauna originea lucrurilor și anume a boalelor, pentru că numai pe această cale putem ajunge la o vindecare rațională sau mai bine la prevenirea boalelor. De multe ori am discutat împreună înlănțuirea diferitelor cauze care în ultima lor expresiune produc boala. Ast-fel diferite slăbiciuni și anomalii congenitale se dezvoltă din ce în ce mai mult, până ce în fine se manifestă ca boală — un lucru care până la cercetările noastre încă nu era bine stabilit. Anume un caz publicat de *D-rul Kalinderu* și de mine este foarte demonstrativ pentru susținerea acestei idei: o mică lipsă în arhitectura inimii, care la început nu se dezvoltase de loc, cu dezvoltarea inimii și cu exigențele mărite, a devenit cauza unei boale grave și a morții.

Mai multe din lucrările sale valoroase au fost publicate în revista «*La Roumanie Médicale*», bine apreciată și mult citată în străinătate, redigată de *D-rul Kalinderu* împreună cu mine și cu alți confrați români. În această revistă s'a publicat lucrarea *D-rului Kalinderu*, alcătuită cu mine, asupra «*anevrismului sifilitic al aortei*» — o lucrare care a fost foarte bine primită în străinătate. Meritul acestei lucrări este de a fi stabilit că există adevărate anevrisme sifilitice ale aortei, în afară de anevrismele ordinare, a căror legătură cu sifilisul nu este sigură. E vorba de niște punți mici ale aortei, pe un punct anumit al

vasului, cari perforază organele vecine și produc de multe ori mórtea subită. Aceste anevrisme sunt astăzi bine cunoscute în totă literatura medicală și legate de numele *D-rului Kalinderu*.

Pentru a sfârși, amintesc încă o lucrare bacteriologică în care de asemenea trebuie să admirăm spiritul scrutaător al *D-rului Kalinderu*, care nu se mulțumea cu fenomenele bólei, ci căută tot-deauna originea și legăturile ei, folosindu-se de toate mijlocele moderne. Ast-fel într'o lucrare asupra modului cum bacilul febrei tifoide, al disenteriei, etc., își fac invasiunea în organism, *D-rul Kalinderu*, împreună cu mine, a constatat că acești microbi profită de leziuni vechi tuberculose pe unde pătrund în corpul omenesc, ceea-ce explică pentru ce de atâtea ori se grefează asupra unei vechi tuberculose alte bóle infecțioase.

Printre lucrările românesce, peste 50 la număr, se găsește un volum mai mare de lecțiuni clinice, foarte apreciat de studenți și cuprinzând o cantitate de idei și de metode originale, apoi o cantitate de observațiuni originale, toate cu vederi și rezultate nouă. Nu voim să menționăm aici decât una din ele, aceea asupra intoxicațiunii cu plumb prin cosmetice. Damele din societatea înaltă, precum și actrițele și demimondenele se îmbolnăvesc adesea cu crampe intestinale, paralisi, cu simptome foarte grave în unele cazuri, simptome cari se tratéză în diferite maniere. Nimeni nu-și dădea seamă asupra pricinei acestor bóle alarmante, până ce *D-rul Kalinderu* găsește adevărata cauză a bólei, plumbul din cosmetice, și împreună cu acesta adevărul ei remediu.

D-rul Kalinderu a participat la înființarea mai tuturor societăților medicale din București, precum și la întemeierea jurnalelor medicale, figurând ca unul din cei mai zeloși redactori ai revistelor medicale «La Roumanie Médicale» și «Archives des Sciences médicales,» cari n'aveau alt scop decât a aduce la cunoștința străinătății progresele realizate de medicina română.

Nu este momentul de a insista asupra calităților superioare ca om și ca artist ale *D-rului Kalinderu*. Aprecierile asupra rolului său în dezvoltarea noastră culturală nu sunt încă destul de limpețite. Luptele acestui apostol pentru introducerea ideilor moderne de devotament, de datorie, de corectitudine, de respect pentru știința și arta adevărată în tînăra noastră civilizațiune, au deșteptat prea multe susceptibilități și nemulțumiri, pentru ca importanța și meritele extraordinare culturale ale *D-rului Kalinderu* să fie deja astăzi pe deplin recunoscute.

Nu mă îndoiesc însă că memoria *D-rului Kalinderu*, ca om de știință și ca element civilisator, va rămâne neștersă înaintea generațiunilor

viitoare și că din ce în ce se va aprecia mai mult influența sa puternică în regenerarea culturală și științifică a țării noastre de la sfârșitul secolului trecut.

Lucrările publicate de D-rul N. Kalinderu

(în ordine cronologică.)

a) În limbile franceză și germană:

- 1) *Mémoire sur la céphalotripsie intra-cranienne par la méthode de M. le Dr. F. Guyon. Son exposé, sa critique.* Paris 1870, 60 pag.
- 2) *Les tumeurs du quatrième ventricule en rapport avec le diabète.* (Apud Riche, Bulletin de l'Académie de Médecine, 3-me série, tome XLVII, 66-e année, No. 21.)
- 3) *L'empîème.* (Apud Riche, eod. loc.)
- 4) *Sur l'empoisonnement par l'acide sulfurique* (Apud Riche, eod. loc.)
- 5) *Les endocardites ulcéreuses.* (Apud Riche, eod. loc.)
- 6) *Un cas de maladie d'Addison avec lésion des centres nerveux.* (Académie de Médecine 1889, Progresul Medical Român 1890 și Annales de l'Institut de Pathologie et de Bactériologie, vol II, 1890). [Cu V. Babeș.]
- 7) *La méningite tuberculeuse chez l'adulte.* (Congrès pour l'étude de la tuberculose chez l'homme et chez les animaux, Paris 1883.)
- 8) *La lèpre en Roumanie* (Société de Dermatologie, Paris 1889) și Annales de l'Institut de Pathologie et de Bactériologie de Bucarest, vol. I, 1889.) [Cu V. Babeș.]
- 9) *De l'emploi de la vésicatoire comme moyen de diagnostic dans la lèpre.* (Congrès de Dermatologie, Paris 1889.)
- 10) *Variation du nombre des globules dans l'impaludisme.* (Annales de thérapeutique médico-chirurgicale, 1889.)
- 11) *Recherches sur l'origine de l'atrophie et de la pseudohypertrophie musculaire* (Revue de Médecine, 1890 și Annales de l'Institut de Pathologie et de Bactériologie de Bucarest, vol. II, 1890. [Cu V. Babeș.]
- 12) *Un cas de sarcome cutané pigmentaire multiple idiopathique avec début par les extrémités.* (Annales de l'Institut de Pathologie et de Bactériologie de Bucarest, vol. I, 2-me partie, 1890, pag. 175). [Cu V. Babeș.]
- 13) *La lèpre en Roumanie* 2-me congrès international de Dermatologie et de Syphiligraphie), Viena 1892.
- 14) *Résultats obtenus par les injections de lymphe de Koch dans les différentes formes de lèpre.* (Revue de Médecine, XI, 1891. Annales de l'Institut de Pathologie et de Bactériologie de Bucarest, vol. III, 1892). [Cu V. Babeș.]
- 15) *Ueber die Wirkung des Koch'schen Heilmittels bei Lepra.* (Deutsche Medizinische Wochenschrift, 1891, pag. 115). [Cu V. Babeș.]
- 16) *Zwei Fälle von mehreren Wochen lang andauernder Allgemeinreaction bei Leprösen nach einmaliger Einspritzung von 0,8 mg. Tuberkulin, nebst Bemerkungen über die Wirkungen des Tuberkulins.* (Deutsche Medizinische Wochenschrift, 1891, pag. 503). [Cu V. Babeș.]

17) *Sur l'anévrysme syphilitique de l'aorte.* (La Roumanie médicale, 1894. Annales de l'Institut de Pathologie et de Bactériologie de Bucarest, vol. IV, 1898.) [Cu V. Babeș.]

18) *De la distribution du bacille de la lèpre dans l'organisme.* (Société de Biologie, 1895. Annales de l'Institut de Pathologie et de Bactériologie de Bucarest, vol. VI, 1898. [Cu V. Babeș.]

19) *Un cas de malformation insignifiante congénitale de la cloison interauriculaire aboutissant à une lésion mortelle.* (Archives des Sciences médicales, 1896, p. 481. Annales de l'Institut de Pathologie et de Bactériologie de Bucarest, vol. VI, 1898.) [Cu V. Babeș.]

20) *Lèpre anesthésique, ses lésions médullaires, son expression clinique. ses rapports avec la syringomyélie et la maladie de Morvan.* (Mittheilungen und Verhandlungen der internationalen wissenschaftlichen Lepra-Conferenz zu Berlin, Berlin, 1897, pag. 136.)

21) *Lèpre. Mesures prophylactiques.* (Mittheilungen und Verhandlungen der internationalen wissenschaftlichen Lepra-Conferenz zu Berlin, Berlin, 1897, II, pag. 186.)

22) *De la lèpre en Roumanie, sa distribution, son extension.* (Mittheilungen und Verhandlungen der internationalen wissenschaftlichen Lepra-Conferenz zu Berlin, Berlin 1897, III, pag. 77.)

23) *De la lèpre anesthésique.* (Mittheilungen und Verhandlungen der internationalen wissenschaftlichen Lepra-Conferenz zu Berlin, Berlin 1897, III, pag. 357.)

24) *Troubles de la sensibilité dans la lèpre.* (Société médicale des Hôpit., 1897.) [Cu G. Marinescu.]

25) *Une forme spéciale de main chez les lépreux. — Lèpre et syringomyélie.* (Société médicale des Hôpitaux, 1897.) [Cu G. Marinescu.]

26) *Lésions tuberculeuses comme porte d'entrée de la fièvre typhoïde, de l'entérohépatite, suppurée et de l'infection hémorrhagique.* (Congrès de tuberculose, 1898. Annales de l'Institut de Pathologie et de Bactériologie de Bucarest, vol. VI, 1898.) [Cu V. Babeș.]

27) *Ueber die spinalen Komplikationen der Gonorrhoe.* (Klinisch-therapeutische Wochenschrift, 1899.)

b) În limba română:

1) *Despre pleuresia purulentă și în particular despre tratamentul ei*, Bucuresci 1874, in-8°, 62 pag.

2) *Despre cosmetice cu basă de plumb și efectele lor nuisibile asupra sănătății*, Bucuresci 1879, in-8°, 25 pag.

3) *Despre meningita tuberculoasă la adulți*, Bucuresci 1884, in-8°, 13 pag., cu o planșă.

4) *Introducere la clinica medicală din spitalul Brâncovenesc*, Bucuresci 1887, in-8°, 16 pag.

5) *Angina pectorală.* (Buletinul Societății de Medicină din Bucuresci, 1887.)

6) *Anomalii ale rinichiului.* (Buletinul Societății de Medicină din Bucuresci, 1887.)

7) *Ficat și splină sifilitică.* (Buletinul Societății de Medicină din Bucuresci, 1887.)

8) *Aderențe pericardice.* (Buletinul Societății de Medicină din Bucuresci, 1887.)

9) *Gome sifilitice ale ficatului.* (Buletinul Societății de Medicină din Bucuresci, 1887.)

10) *Lección clinică asupra examinării unui bolnav*, Bucuresci 1888, in-8°, 16 pag.

11) *Memorii asupra leprei în România.* (Progresul Medical Român, 1889. Analele Institutului de Patologie și de Bacteriologie din Bucuresci, vol. I, 1889.) [Cu V. Babeș.]

- 12) *Compresiunea măduvei în general și în special în morbul lui Pott.* (Clinica, 1890, p. 121, 145, 181, 231.)
- 13) *Tuberculoza în raport cu unele profesii.* (Clinica, 1890, p. 63.)
- 14) *Tabes dorsal spasmodic.* (Clinica, 1890, p. 85.)
- 15) *Epilepsia jacksoniană.* (Clinica, 1890, p. 13.)
- 16) *Ftisia miliară acută.* (Clinica, 1890, p. 109.)
- 17) *Influența unor maladii ale cordului asupra dezvoltării tuberculozei.* (Clinica, 1890, p. 39.)
- 18) *Mielita sifilitică precoce.* (Clinica, 1890, p. 253.)
- 19) *Cercetări asupra originii atrofiei și pseudo-hipertrofiei musculare* (Analele Institutului de Patologie și de Bacteriologie, București 1890, anul I, partea 2-a, pag. 77.) [Cu V. Babeș.]
- 20) *Un caz de maladia lui Addison cu leziuni ale centrilor nervoși.* (Analele Institutului de Patologie și de Bacteriologie din București, vol. II, 1890.)
- 21) *Un caz de sarcom cutanat pigmentar multiplu idiopatic începând prin extremități.* (Analele Institutului de Patologie și de Bacteriologie, București 1890, anul I, partea 2-a, pag. 168.) [Cu V. Babeș.]
- 22) *Abces al ficatului.* (Clinica, 1891, p. 37, 61, 85.)
- 23) *Pleuresii purulente.* (Clinica 1891, p. 121, 137, 157, 181 și 193.)
- 24) *Sifilida pigmentară.* (Clinica 1891, p. 232.)
- 25) *Sifilisul ficatului.* (Clinica, 1892, p. 25 și 49.)
- 26) *Chist idatic al ficatului.* (Clinica 1892, p. 65.)
- 27) *Rezultatele obținute prin injecțiunile cu limfa lui Koch în diferite forme de lepră.* (Analele Institutului de Patologie și de Bacteriologie din București, vol. III, 1892.)
- 28) *Lecțiuni de Clinica medicală,* București 1893, vol. I, în-4°, 303 pag., cu mai multe figuri în text. — Anexă, 4°, ș. a.
- 29) *Astasie-abasie.* (România Medicală, 1893, p. 250.)
- 30) *Turburările nervoase în diabet.* (România Medicală, 1893, p. 185 și 217.)
- 31) *Tumori intra-craniene.* (România Medicală, 1892, p. 335, 363, 393, 425 și 465.)
- 32) *Aplicațiunea vasicatorilor ca mijloc de diagnostic în lepră.* (România Medicală, 1893, p. 8.)
- 33) *Nevrită periferică asociată cu leziuni centrale cerebro-spinale.* (România Medicală, 1893, p. 125.)
- 34) *Notă asupra etiologiei pelagrei.* (România Medicală, 1893, p. 57.)
- 35) *Sclerosă în plăci.* (România Medicală, 1894, p. 1 și 119.)
- 36) *Despre aneurismul sifilitic al aortei.* [Cu V. Babeș.] [România Medicală, 1894, p. 327.]
- 37) *Despre asociațiunile bacteriene în general și despre febra tifo-palustră în particular.* (România Medicală, 1895, p. 33, 61.)
- 38) *Percuțiunea.* (România Medicală, 1895, p. 89.)
- 39) *Auscultațiunea.* (România Medicală, 1895, p. 161.)
- 40) *Despre auscultația obstetricală.* (România Medicală, 1895, p. 293.)
- 41) *Lecțiune de deschidere.* (România Medicală, 1895, p. 444.)
- 42) *Asupra distribuțiunii bacilului leprei în organism.* [Cu V. Babeș.] (România Medicală, 1895, p. 448.)
- 43) *Despre adeno-carcinom pe un cirotic. Originea sa. Variatele opinii în această privință.* (România Medicală, 1896, p. 233.)

- 44) *Despre meningita cerebro-spinală tuberculoasă la adulți.* (România Medicală, 1896, p. 383.)
- 45) *Despre perforațiile intestinale. Valoarea temperaturii în aceste complicațiuni. Aspergilosa pulmonară asociată cu febra tifoidă.* (România Medicală, 1896, p. 511.)
- 46) *Un cas de anomalie neînsemnată a septului atrilor devenind o leziune mortală.* [Cu V. Babeș.] (România Medicală, 1896, p. 61. Analele Institutului de Patologie și de Bacteriologie din București, vol. VI, 1893.)
- 47) *Semeiologia cu aplicațiunile ei la patul bolnavului.* (România Medicală, 1897, p. 57.)
- 48) *Lepra anestetică în raport cu așa zisele «lepre degenerate».* România Medicală, 1897, p. 410.)
- 49) *Ipocrat, doctrinele sale asupra infecțiunii în raport cu descoperirile lui Pasteur.* (România Medicală, 1897, p. 425.)
- 50) *Lepra în România, distribuția și întinderea sa.* (România Medicală, 1898, p. 42, 56, 88.)
- 51) *Studii asupra leprei în România,* București 1898, în 8°, 27 pag.
- 52) *Lepra anestetică, leziunile sale medulare, expresiunea sa clinică, raporturile sale cu siringomielia și cu boala lui Morvan,* București 1898, în 8°, 28 pag.
- 53) *Despre anevrismul sifilitic al aortei.* (Analele Institutului de Patologie și de Bacteriologie din București, vol. VI, 1898.)
- 54) *Asupra distribuțiunii bacilului leprei în organism.* (Analele Institutului de Patologie și de Bacteriologie din București, vol. VI, 1898.)
- 55) *Leziunile tuberculoase ca poartă de intrare a febrei tifoide, a enterohepatitei supurate și a infecțiunii hemoragice.* (Analele Institutului de Patologie și de Bacteriologie din București, vol. VI, 1898.)
- 56) *Manifestațiunile spinale ale blenoragiei.* (România Medicală, 1899, p. 41.)
- 57) *Auscultațiunea obstetricală.* (Spitalul, 1900, p. 453.)

Necrologii.

Bulletin de l'Académie de Médecine, Paris 1902, pag. 616.

Spitalul, 1902, No. 9/10.

Presa Medicală Română, 1902, No. 9.

Buletinul Medical, 1902, No. 14.

Voința Națională, 1902, 21 Aprilie (4 Maiu).

Tom. XIX.—Desbaterile Academiei în 1896—97.	4,50
Existența uliei în România, de <i>Gr. Ștefănescu</i> .	
Despre microbii mucoși și septicemia mucosă, de <i>Dr. V. Babeș</i> .	
Despre metoda română în tratamentul turbării, de <i>Dr. V. Babeș</i> .	
Cutremurele de pământ din România în anul 1896 st. n., de <i>Șt. C. Hepites</i> .	
Din publicațiunile Institutului Meteorologic, <i>Anale</i> , tom. XI, de <i>Șt. C. Hepites</i> .	
Raport despre lucrările făcute la Institutul de Patologie și de Bacteriologie de d-nii Dr. C. Starcoviici, Dr. G. Proca și Dr. V. Babeș asupra etiologiei febrei aftoase epizootice, de Prof. <i>Dr. V. Babeș</i> .	
Ciuma și preveniunea ei, de <i>Dr. I. Felix</i> .	
O metodă nouă pentru măsurarea rezistențelor electrice mari, de <i>D. Negreanu</i> .	
Măsurarea rezistențelor electrice mari dedusă din metoda lui La-coine relativă la măsura forțelor electromotrice, de <i>D. Negreanu</i> .	
Machină electrostatică funcționând în cele două sensuri de rota-țiune, de <i>D. Negreanu</i> .	
Geologia și legenda, de <i>Gr. Ștefănescu</i> . (Cu 4 stampe.)	
Valorile câtor-vă constante fizice pentru București, de <i>D. Negreanu</i> .	
Componenta orizontală a forței magnetice terestre pentru Bucu-resci, de <i>D. Negreanu</i> .	
» XX.—Desbaterile Academiei în 1897—98.	4,50
Sistemul internațional de unități electrice, de <i>D. Negreanu</i> .	
Cutremurele de pământ în România în 1897 st. n., de <i>Șt. C. Hepites</i> .	
Rezistența electrică a electrolizilor și o metodă nouă de măsură a rezistențelor electrolitice mari, de <i>D. Negreanu</i> .	
Contribuțiunea la determinarea rezistenței electrolizilor, de <i>D. Negreanu</i> .	
» XX.— <i>Memoriile Secțiunii Științifice</i>	1,20
Sediul bacililor leprei din punctul de vedere al invasiunii, al eli-minărilor și al combaterii leprei, de <i>Dr. V. Babeș</i>	—,40
Materiale pentru climatologia României. IX. Plăia la București în ultimii 32 de ani. X. Vântul la București și cauza crivățului. De <i>Șt. C. Hepites</i>	—,40
Contribuțiuni la Fizica globului. I. Declinațiunea magnetică la Bucu-resci. II. Inclinațiunea magnetică la București. De <i>Șt. C. Hepites</i>	—,20
— III. Intensitatea magnetică la București, de <i>Șt. C. Hepites</i>	—,10
— IV. Determinări magnetice în România, de <i>Șt. C. Hepites</i>	—,30
Indice alfabetic al volumelor XI—XX din <i>Anale</i> , pentru 1888—1898.	2—
Tom. XXI.—Desbaterile Academiei în 1898—99.	5.—
Flora fosilă din România, de <i>Gr. Ștefănescu</i> .	
Din publicațiunile Inst. Meteorologic, <i>Anale</i> , t. XII, de <i>Șt. C. Hepites</i> .	
Dilatațiunea absolută a lichidelor determinată cu balanța lui Mohr modificată de Westphal și Reimann, de <i>D. Negreanu</i> .	
Dare de sêmă de lucrările Congresului internațional de idrologie, de climatologie și de geologie de la Liège (Belgia), de <i>Șt. C. Hepites</i> .	
Cutremurele de pământ din România în anul 1898 st. n., de <i>Șt. C. Hepites</i> .	
Determinarea comparativă a componentelor orizontale ale forței magnetice terestre cu busola de inclinațiune, de <i>D. Negreanu</i> .	
Erorile în observațiunile magnetice de la Observatoriul magnetic al Institutului Meteorologic de la Filaret, datorite masselor de fer, precum și tramwayului electric cu fir aerian, de <i>D. Negreanu</i> .	
Tramwayurile electrice și Observatoriile magnetice, de <i>Șt. C. Hepites</i> .	
» XXII.—Desbaterile Academiei în 1899—1900	6.—
XXII.— <i>Memoriile Secțiunii Științifice</i>	12.—
Fapte pentru a servi la descrierea mineralogică a României de <i>Petru Poni</i>	1,50
Materiale pentru climatologia României. XI. Repartițiunea ploii pe districte și pe basenuri în România în anul 1898 st. n., de <i>Șt. C. Hepites</i>	—,06
— XII. Clima Brăilei, de <i>Șt. C. Hepites</i>	—,60
— XIII. Regimul pluviometric al României, de <i>Șt. C. Hepites</i> . (Cu 3 figuri și 18 charte).	5.—
Studii de meteorologie agricolă. I. Condițiunile climatologice ale vegetațiunii viței de vie, de <i>Șt. C. Hepites</i>	—,20

Notițe despre lucrările cari au avut de scop descrierea geografică a României, de <i>Generalul C. I. Brătianu</i> . (Cu 12 charte) . . .	3.—
Contribuțiuni la Fisica globului. V. Determinări magnetice în România, b. anul 1899, de <i>Șt. C. Hepites</i>	—,60
Geologia și Legenda, de <i>Gr. Ștefănescu</i>	—,20
Direcțiunea medicinei moderne și noul Institut de Bacteriologie, de <i>Prof. Dr. V. Babeș</i>	—,20
Tom. XXIII.—Desbaterile Academiei în 1900—1901	5.—
XXIII.— <i>Memoriile Secțiunii Științifice</i>	8.—
Cercetări asupra compozițiunii chimice a petroleurilor române, de <i>Petru Poni</i> . (Cu 1 stampă și 4 figuri)	—,50
Al VII-lea Congres geologic internațional. Partea I. Excursiune în Urali și în Siberia, de <i>Gr. Ștefănescu</i> . (Cu 7 tabele și cu figuri).	1,50
Desvoltarea cunoștințelor noastre asupra turbării, de <i>Dr. V. Babeș</i>	—,30
Însemnătatea chartei României pentru economia noastră națională, de <i>Generalul C. I. Brătianu</i>	—,30
Materiale pentru climatologia României. XIV. Repartițiunea ploii pe districte și pe basenuri în România în anul 1899, de <i>Șt. C. Hepites</i>	—,20
Din publicațiunile Institutului meteorologic (a cincia notă), de <i>Șt. C. Hepites</i>	—,25
Contribuțiuni la Fisica globului. VI. Determinări magnetice în România, c. anul 1900, de <i>Șt. C. Hepites</i>	—,50
Istoria Igieniei în România în sec. al XIX-lea și starca ei la începutul sec. al XX-lea.—Partea I. Întăiul memoriu, de <i>Dr. I. Felix</i>	1,50
— Partea I. Al doilea memoriu, de <i>Dr. I. Felix</i>	1,50
— Partea I. Al treilea memoriu, de <i>Dr. I. Felix</i>	—,80
Despre combaterea răpeiugii cailor, de <i>Dr. V. Babeș</i>	—,80
Prejudițiile sanitare din punct de vedere al științelor sanitare, de <i>Dr. V. Babeș</i>	—,20
XXIV.—Desbaterile Academiei în 1901—2	6.—
XXIV.— <i>Memoriile Secțiunii Științifice</i>	7.—
Cutremurele de pământ în România în timp de 1391 de ani de la 455—1874, de <i>Gr. Ștefănescu</i>	—,40
Însemnătatea chartei țării pentru stabilirea regimului cadastral în România, de <i>Generalul C. I. Brătianu</i> . (Cu 1 chartă)	—,50
Notițe asupra Asociațiunii geodesice internaționale. Pînța, misiunea și activitatea sa, de <i>Generalul C. I. Brătianu</i> . (Cu 3 charte).	—,50
Al VII-lea Congres geologic internațional. Partea II. Congresul propriu zis, de <i>Gr. Ștefănescu</i> . (Cu 3 figuri în text)	—,40
Despre epidemiile asociate, de <i>Dr. V. Babeș</i>	—,20
Cutremurele de pământ din România în anul 1901 st. n., de <i>Șt. C. Hepites</i>	—,20
Materiale pentru climatologia României. XV. Repartițiunea ploii pe districte și pe basenuri în România în anul 1900 st. n., de <i>Șt. C. Hepites</i>	—,50
Clima dîlei de Sf. Nicolae 1901 (19 Decembrie st. n.), de <i>I. St. Murat</i>	—,20
Istoria Igieniei în România. — Partea II. Întăiul memoriu, de <i>Dr. I. Felix</i>	—,50
— Partea II. Al doilea memoriu, de <i>Dr. I. Felix</i>	1.—
— Partea II. Al treilea memoriu, de <i>Dr. I. Felix</i>	1.—
Însemnătatea chartei țării pentru apărarea națională, de <i>Generalul C. I. Brătianu</i>	—,60
O primă încercare asupra lucrărilor astronomice din România până la finele secolului al XIX-lea, de <i>Șt. C. Hepites</i>	1,60
XXV.—Desbaterile Academiei în 1902—3. (Sub presă).	
XXV.— <i>Memoriile Secțiunii Științifice</i> (Sub presă).	
Clima dîlei de Dece Maiu, de <i>I. St. Murat</i>	—,20
Materiale pentru climatologia României. XVI. Climatologia Iașilor, de <i>Șt. C. Hepites</i>	—,80
Cercetări asupra compozițiunii chimice a petroleurilor române, de <i>Petru Poni</i>	—,30
Mortalitatea pescelui de la Herăstrău și de la Teiul Dîmnei din primăvara anului 1902, de <i>Dr. V. Babeș</i>	—,20
Observațiuni asupra puterii apărătoare și curative a sîngelui, de <i>Dr. V. Babeș</i> . (Cu 1 stampă)	—,50
Plante nouă din România. Note postume, de <i>Dr. Dîmătre Brînză</i> , (Cu 2 stampe)	—,50